

บันทึกคณะกรรมการกฤษฎีกา

(กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ)

ประกอบการพิจารณา เรื่อง โครงการจัดตั้งแผนกคดีจราจรในศาลแขวง
เพื่อรองรับคดีจราจร และร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๒๑๔/๙๔๕๐ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๓๘ ส่งร่างพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติทางหลวง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. รวม ๕ ฉบับ ทั้งนี้ ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการเมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๓๘ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยคณะรัฐมนตรีมีมติให้ตั้งคณะกรรมการพิเศษขึ้นพิจารณา และให้เชิญผู้แทนจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงคมนาคม (กรมการขนส่งทางบก) และกระทรวงมหาดไทย (กรมตำรวจ) ไปชี้แจงด้วย นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ซึ่งประกอบด้วยนายบัญญัติ สุธิระ นายจำรัส เขมะจารุ นายเฉลิมชัย วสินนท์ นายโกเมน ภัทรภิรมย์ นายวัฒนา รัตนวิจิตร นายไมตรี ต้นเต็มทรัพย์ และนายอักษราทร จุฬารัตน ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๕ ฉบับดังกล่าวเสร็จแล้ว สรุปผลการพิจารณา ได้ดังนี้

ก. สาระสำคัญของโครงการจัดตั้งแผนกคดีจราจรในศาลแขวงเพื่อรองรับคดีจราจร และร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องทั้ง ๕ ฉบับ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้พิจารณาโครงการจัดตั้งแผนกคดีจราจรในศาลแขวงและร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องทั้ง ๕ ฉบับ โดยได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ) ผู้แทนกระทรวงคมนาคม (กรมการขนส่งทางบก และกรมทางหลวง) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมตำรวจ) ผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก) และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดด้วยแล้ว ปรากฏว่า การที่กระทรวงยุติธรรมเสนอโครงการจัดตั้งแผนกคดีจราจรในศาลแขวงและเสนอแก้ไขพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องในครั้งนี้ก็ด้วยมีวัตถุประสงค์ที่จะกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการจราจรทางบกบางฐานความผิดต้องได้รับการพิจารณาในศาลแขวง ซึ่งได้แก่ความผิดที่ก่อให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัดและมีผลกระทบต่อภาวะแวดล้อม ความผิดที่อาจก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงแก่ประชาชน และความผิดเกี่ยวกับตัวรถและใบอนุญาตขับขี่ เป็นต้น โดยกำหนดให้มีวิธีพิจารณาคดีจราจรขึ้นเป็นพิเศษต่างหากจากคดีอาญาโดยทั่วไป เพื่อให้การพิจารณาคดีจราจรเป็นไปด้วยความสะดวกและรวดเร็ว รวมทั้ง

กำหนดให้ศาลมีอำนาจใช้มาตรการคุมประพฤติหรือการศึกษาอบรมด้านการจราจรเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการขับรถของผู้ขับขี่ด้วย

ข. ผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องทั้ง ๕ ฉบับ

๑. ร่างพระราชบัญญัติทางหลวง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อกำหนดให้นายจ้างต้องรับผิดชอบในกรณีที่ลูกจ้างกระทำความผิดฐานขับรถชนคนหรือสัตว์บนทางหลวงเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด โดยกระทำไปเพื่อประโยชน์ในทางธุรกิจ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า หลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งแผนกคดีจราจรในศาลแขวง และการกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการจราจรทางบกบางฐานความผิดต้องได้รับการพิจารณาในศาลแขวงแต่อย่างใด และการพิจารณาแก้ไขปัญหานี้ควรได้รับการพิจารณาโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่ควรได้รับการพิจารณาโดยละเอียดด้วยว่าสมควรเพียงใด ในชั้นนี้จึงยังไม่สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และหากกรมทางหลวงเห็นว่าสมควรจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าวก็ควรเสนอเป็นเรื่องใหม่แยกต่างหากจากเรื่องนี้ ซึ่งผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องพิจารณาแล้วเห็นพ้องด้วย คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) จึงมีมติให้ส่งร่างพระราชบัญญัตินี้คืนมายังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยไม่ได้ตรวจพิจารณาให้

๒. ร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังนี้

(๑) กำหนดให้การขับรถในขณะที่ผู้ขับขี่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดสูงกว่าปริมาณที่กำหนดในกฎกระทรวง และการหยุดหรือจอดรถในที่ห้ามหยุดหรือที่ห้ามจอดตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก เป็นความผิดตามกฎหมายนี้

(๒) กำหนดให้นายจ้างของผู้ขับขี่ที่มีความรับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้ขับขี่ในบางฐานความผิด

(๓) กำหนดให้ความผิดฐานนำรถยนต์ที่มีได้จดทะเบียนมาใช้ในการขนส่งความผิดฐานขับรถในขณะที่ผู้ขับขี่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดสูงกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง ความผิดฐานปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถโดยไม่ได้รับใบอนุญาตความผิดฐานเสพหรือเมาสุราหรือของมึนเมาอย่างอื่นในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถ ความผิดฐานหยุดหรือจอดรถในที่ห้ามหยุดหรือที่ห้ามจอดตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก ความผิดฐานทำให้ผู้โดยสารต้องลงจากรถก่อนถึงจุดหมายปลายทาง และความผิดฐานไม่หยุดรถเพื่อรับหรือส่งผู้โดยสาร เป็นความผิดที่ต้องได้รับการพิจารณาในศาลแขวง

ในการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ปรากฏว่า

(๑) การกำหนดให้การขับรถในขณะที่ผู้ขับขี่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดสูงกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวงเป็นความผิด และต้องได้รับการพิจารณาในศาลแขวง เป็นการกำหนดที่เข้าซ้อนกับความผิดฐานเสพยาในขณะขับรถที่กำหนดไว้แล้ว (มาตรา ๑๐๒ (๓)) และความผิดดังกล่าวต้องได้รับการพิจารณาในศาลอยู่แล้ว

(๒) การกำหนดให้การหยุดหรือจอดรถในที่ห้ามหยุดหรือห้ามจอดตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ นั้น ในขณะนี้ก็สามารถนำกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบกมาใช้บังคับแก่กรณีนี้ได้อยู่แล้วโดยไม่ต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ (มาตรา ๑๑๑)

(๓) การกำหนดให้นายจ้างของผู้ขับขี่ที่มีความรับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้ขับขี่ในบางฐานความผิด ประเด็นนี้ไม่เกี่ยวกับการจัดตั้งแผนกคดีจราจรในศาลแขวงและการกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการจราจรทางบกบางฐานความผิดต้องได้รับการพิจารณาในศาลแขวงแต่อย่างใด

กรณีจึงไม่มีความจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายใน ๓ ประเด็นดังกล่าว

นอกจากนั้น ผู้แทนกระทรวงยุติธรรมได้ขอถอนประเด็นดังต่อไปนี้จากการพิจารณาด้วย กล่าวคือ

(๑) การกำหนดให้ความผิดฐานนำรถยนต์ที่มีได้จดทะเบียนมาใช้ในการขนส่งเป็นความผิดที่ต้องได้รับการพิจารณาในศาลแขวง เนื่องจากในปัจจุบันความผิดดังกล่าวมีอัตราโทษปรับสูงถึง ๕๐,๐๐๐ บาท และการเสนอแก้ไขครั้งนี้ก็ยังคงอัตราโทษไว้ในระดับเดียวกัน กรณีจึงผิดไปจากหลักการของคดีจราจรที่เป็นความผิดเล็กๆ น้อยๆ

(๒) การกำหนดให้ความผิดฐานปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถโดยไม่ได้รับใบอนุญาตเป็นความผิดที่ต้องได้รับการพิจารณาในศาลแขวง เนื่องจากความผิดดังกล่าวมีทั้งที่มีโทษจำคุกและโทษปรับ และมีโทษปรับอย่างเดียวซึ่งสูงถึง ๕๐,๐๐๐ บาท กรณีจึงผิดไปจากหลักการของคดีจราจรเช่นกัน

(๓) การกำหนดให้ความผิดฐานทำให้ผู้โดยสารต้องลงจากรถก่อนถึงจุดหมายปลายทางและความผิดฐานไม่หยุดรถเพื่อรับหรือส่งผู้โดยสารเป็นความผิดที่ต้องได้รับการพิจารณาในศาลแขวง เนื่องจากเป็นความผิดที่เล็กน้อยเกินไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ในขั้นนี้จึงไม่มีความจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอแต่อย่างใด ซึ่งผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้เห็นพ้องด้วยกับเหตุผลนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) จึงมีมติให้ส่งร่างพระราชบัญญัตินี้คืนมายังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยไม่ตรวจพิจารณาให้

๓ ร่างพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังนี้

(๑) กำหนดให้การขับรถในขณะที่ผู้ขับขี่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดสูงกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวงเป็นความผิด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๓ และเพิ่มมาตรา ๑๖๐ ตร.)

(๒) กำหนดให้ความผิดบางฐานความผิดต้องได้รับการพิจารณาในศาลแขวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการออกไปสั่งให้ผู้กระทำความผิดดังกล่าวไปศาล และกำหนดอำนาจศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีสำหรับความผิดดังกล่าว (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๐ มาตรา ๑๔๑ มาตรา ๑๔๕ มาตรา ๑๔๘ มาตรา ๑๕๑ มาตรา ๑๕๒ มาตรา ๑๕๔ มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๑๖๐ มาตรา ๑๖๐ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมชื่อลักษณะ ๑๘ และเพิ่มมาตรา ๑๔๑ ตรี มาตรา ๑๖๐ ตรี - มาตรา ๑๖๐ ฉ และมาตรา ๑๖๑ ทวิ)

(๓) กำหนดให้ความผิดที่เปรียบเทียบได้ แต่ผู้กระทำความผิดไม่มารายงานตนตามใบสั่ง ไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบ หรือไม่ชำระค่าปรับตามที่ระบุในใบสั่ง เป็นความผิดที่ต้องได้รับการพิจารณาในศาลแขวง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๑)

(๔) กำหนดให้เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจทำการทดสอบว่าผู้ขับขี่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดสูงกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือไม่ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๒)

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้พิจารณาแล้ว มีการแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

(๒) ให้เพิ่มความเป็น (๒ ทวิ) ของมาตรา ๔๓ เพื่อกำหนดให้การขับรถในขณะที่ผู้ขับขี่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดสูงกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวงเป็นความผิด แทนการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๓ ทั้งมาตรา เนื่องจากบทบัญญัติในส่วนอื่นของมาตรา ๔๓ นี้ ไม่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมแต่อย่างใด

(๒) แยกบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดอำนาจศาลในการพิจารณาคดีจราจรอันเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติไปกำหนดในกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีจราจรที่ยกร่างขึ้นใหม่ เนื่องจากพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นกฎหมายสารบัญญัติที่วางหลักเกณฑ์อันเกี่ยวแก่การจราจรทางบกและกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับอำนาจศาลแต่อย่างใด การจะเพิ่มบทบัญญัติที่เกี่ยวกับอำนาจศาลเข้าไว้ด้วยจึงไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติเดิม

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๘ โดยนำการกำหนดอัตราโทษตามมาตรา ๑๕๑ มารวมไว้ในมาตรา ๑๔๘ ด้วยแล้วยกเลิกมาตรา ๑๕๑ เสีย เนื่องจากความผิดที่กำหนดโทษไว้ตามมาตรา ๑๕๑ มีความร้ายแรงในระดับใกล้เคียงกันกับความผิดที่กำหนดโทษไว้ตามมาตรา ๑๔๘ และอัตราโทษที่กำหนดไว้ในทั้ง ๒ มาตรานั้นก็เป็นโทษปรับที่มีขั้นสูงไม่เกิน ๕๐๐ บาทเท่ากัน แต่มาตรา ๑๕๑ ได้กำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้ด้วย คือปรับตั้งแต่สองร้อยบาท ส่วนตามมาตรา ๑๔๘ กำหนดแต่อัตราโทษขั้นสูงเท่านั้น จึงเห็นควรปรับอัตราโทษให้เท่ากันโดยยกเลิกการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำตามมาตรา ๑๕๑

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๔ เพื่อปรับปรุงการกำหนดอัตราโทษให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

๔. ร่างพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังนี้

(๑) กำหนดให้การมีหรือใช้เครื่องอุปกรณ์บางอย่างสำหรับรถโดยไม่ถูกต้องตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เป็นความผิดที่ต้องได้รับการพิจารณาในศาลแขวง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ มาตรา ๕๘ และมาตรา ๖๗ ทวิ และเพิ่มมาตรา ๕๘ ทวิ และมาตรา ๖๗ ตรี)

(๒) กำหนดให้นายจ้างต้องมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการใช้รถในบางกรณี (เพิ่มหมวด ๑ ทวิ มาตรา ๒๘ ทวิ - มาตรา ๒๘ เบญจ มาตรา ๕๗ ทวิ และมาตรา ๖๖ ทวิ - มาตรา ๖๖ เบญจ)

(๓) กำหนดให้การกระทำความผิดบางฐานความผิดต้องได้รับการพิจารณาในศาลแขวง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๗ ทวิ และเพิ่มมาตรา ๖๗ ตรี)

ในการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ปรากฏว่า ผู้แทนกระทรวงยุติธรรมได้ขอถอนประเด็นดังต่อไปนี้จากการพิจารณา

(๑) การกำหนดให้การมีหรือการใช้เครื่องอุปกรณ์บางอย่างสำหรับรถโดยไม่ถูกต้องตามที่กำหนดในกฎกระทรวงเป็นความผิดที่ต้องได้รับการพิจารณาในศาลแขวง เนื่องจากการกำหนดเข้าซ้อนกับความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

(๒) การกำหนดให้นายจ้างต้องมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการใช้รถในบางกรณี เนื่องจาก “นายจ้าง” ต้องรับผิดชอบในฐานะที่เป็น “เจ้าของรถ” ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ อยู่แล้ว

สำหรับประเด็นที่เหลือ คือการกำหนดให้การกระทำความผิดบางฐานความผิดต้องได้รับการพิจารณาในศาลแขวง นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๗ ทวิ และเพิ่มมาตรา ๖๗ ตรี โดยกำหนดให้เฉพาะการกระทำความผิดฐานขับรถโดยไม่ได้รับใบอนุญาตขับรถ การขับรถเมื่อใบอนุญาตขับรถสิ้นอายุ หรือขับรถในระหว่างถูกเพิกถอนหรือถูกยึดใบอนุญาตขับรถเท่านั้น ที่ต้องได้รับการพิจารณาในศาลแขวง ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการที่ผู้แทนกระทรวงยุติธรรมได้ขอถอนประเด็นอื่นๆ ออกจากการพิจารณา ดังกล่าวข้างต้น

๕. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยเพิ่มความเป็น “หมวดวิธีพิจารณาคดีจราจร มาตรา ๒๖/๑ - มาตรา ๒๖/๒๕” เพื่อกำหนดให้มีวิธีพิจารณา “คดีจราจร” ขึ้นเป็นพิเศษแยกต่างหากจากคดีอาญาอื่นๆ เพื่อให้การพิจารณาคดีจราจรเป็นไปด้วยความสะดวกและรวดเร็ว รวมทั้งให้ศาลมีอำนาจใช้มาตรการคุมประพฤติหรือการศึกษาอบรมด้านการจราจรเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการขับรถของผู้ขับขี่ และเพื่อเป็นการป้องกันมิให้ผู้ขับขี่

กระทำความผิดขึ้นอันเป็นคดีจราจรขึ้นอีก ซึ่งจะช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับการจราจรลงได้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า โดยที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันไม่ได้มีการจัดแบ่งบทบัญญัติออกเป็นหมวด การจะกำหนดให้เพิ่มความ เป็นหมวดขึ้นใหม่และการเรียงลำดับมาตราตามร่างพระราชบัญญัตินี้จึงไม่สอดคล้องกับกฎหมาย ปัจจุบัน ประกอบกับเห็นเป็นการสมควรที่จะแยกวิธีพิจารณาคดีจราจรขึ้นเป็นพิเศษ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) จึงได้ยกร่างเป็น “ร่าง พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีจราจร พ.ศ. ขึ้นใหม่ต่างหาก โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมจาก หลักการที่กระทรวงยุติธรรมเสนอในประการสำคัญ ดังนี้

(๑) กำหนดให้จัดตั้งและเปิดทำการแผนกคดีจราจรขึ้นใน ศาลแขวงใน กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ ส่วนศาลแขวงในจังหวัดอื่นและศาล จังหวัดสำหรับท้องที่ที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลแขวงก็ให้จัดตั้งแผนกคดีจราจรขึ้นในศาลดังกล่าว ทุกศาล แต่จะเปิดทำการเมื่อใดให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับใน แผนกคดีจราจรในศาลที่เปิดทำการแผนกคดีจราจรแล้ว ส่วนศาลที่ยังไม่ได้เปิดทำการแผนกคดี จราจรก็ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับในศาลดังกล่าว (ร่างมาตรา ๓) เนื่องจากผู้แทนกระทรวง ยุติธรรมได้ชี้แจงว่า ขณะนี้กระทรวงยุติธรรมยังไม่พร้อมที่จะให้เปิดทำการแผนกคดีจราจรทั่ว ประเทศ ในขั้นแรกจึงให้เปิดทำการเฉพาะในกรุงเทพมหานครจังหวัดนนทบุรี และจังหวัด สมุทรปราการไปก่อน

(๒) กำหนดให้การดำเนินคดีจราจรเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และข้อกำหนดที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่ไม่มียกเว้นและข้อกำหนดดังกล่าวก็ให้ นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาล แขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับโดยอนุโลม และห้ามมิให้นำกฎหมายว่า ด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวมาใช้บังคับแก่ เยาวชนที่กระทำความผิดคดีจราจรซึ่งมีผลให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดคดีจราจรต้องขึ้นศาลแผนกคดี จราจรแทนศาลคดีเยาวชนและครอบครัว (ร่างมาตรา ๕) เพื่อแยกการดำเนินคดีจราจรออกจาก คดีอาญาอื่นๆ

(๓) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวน แล้วแต่กรณี ออกใบสั่ง ให้ผู้กระทำความผิดที่เป็นคดีจราจรไปศาลตามวันและเวลาที่ระบุไว้ในใบสั่ง และส่งคู่มือใบสั่งไป ยังศาลและพนักงานอัยการภายใน ๔๘ ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ออกใบสั่ง และสำหรับคู่มือใบสั่งที่ส่ง ต่อศาลนั้น ให้พนักงานอัยการลงชื่อเป็นโจทก์ก่อนยื่นต่อศาล และเมื่อพนักงานอัยการลงชื่อเป็น โจทก์แล้วให้ถือเป็นคำฟ้องโดยไม่ต้องทำการสอบสวนในคดีนั้นก่อน รวมทั้งกำหนดวิธีการส่ง ใบสั่งให้ผู้กระทำความผิด การใช้สำเนาแทนคู่มือใบสั่ง และแบบของใบสั่งดังกล่าวด้วย (ร่าง มาตรา ๗ ร่างมาตรา ๘ ร่างมาตรา ๑๐ ร่างมาตรา ๑๒ และร่างมาตรา ๑๓)

(๔) กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งยึดหรือพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของจำเลยซึ่งไม่มา ศาลตามกำหนดเวลา และมีอำนาจออกหมายเรียกจำเลยมาศาล ในกรณีที่จำเลยซึ่งไม่มาศาลนั้น

เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองรถก็ให้ศาลแจ้งไปยังนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกหรือนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์เพื่อให้งดการดำเนินการทางทะเบียนสำหรับรถคันนั้นไว้จนกว่าศาลจะแจ้งให้ทราบว่ามีมาศาลแล้ว และกำหนดวิธีการแจ้งคำสั่งศาลหรือส่งหมายเรียกให้จำเลยด้วย รวมทั้งกำหนดให้ศาลมีอำนาจออกหมายจับจำเลยในกรณีที่จำเลยไม่มาศาลตามหมายเรียก หรือในกรณีที่จำเลยเคยไม่มาศาลมาแล้วในคดีก่อน หรือจำเลยไม่มาศาลในกรณีอื่นใด (ร่างมาตรา ๑๔)

(๕) กำหนดให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินการกระบวนการพิจารณาคดีจราจรเพื่อใช้บังคับในศาลได้ เพื่อให้การดำเนินการกระบวนการพิจารณาคดีจราจรเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และเที่ยงธรรม (ร่างมาตรา ๑๖)

(๖) กำหนดให้โจทก์และจำเลยไม่ต้องยื่นบัญชีระบุพยานในคดีจราจร (ร่างมาตรา ๑๗)

(๗) กำหนดให้ศาลมีอำนาจว่ากล่าวตักเตือนแทนการพิพากษาลงโทษจำเลย และจะกำหนดให้มีเงื่อนไขเกี่ยวกับการเข้ารับการศึกษาอบรมด้านการจราจรด้วยก็ได้ (ร่างมาตรา ๒๔)

(๘) กำหนดให้ศาลมีอำนาจให้จำเลยผ่อนชำระค่าปรับได้หรือถ้าจำเลยยินยอมศาลจะมีคำสั่งให้จำเลยกระทำกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับก็ได้ โดยให้พนักงานคุมประพฤติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีดำเนินการคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญากำกับดูแลการกระทำกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ของจำเลย (ร่างมาตรา ๒๕)

(๙) กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่ของจำเลยมีกำหนดไม่เกิน ๓๐ วัน ในกรณีที่จำเลยได้กระทำความผิดอันเป็นคดีจราจรอีกตั้งแต่ ๒ ครั้งขึ้นไปภายในเวลา ๓ เดือนนับแต่วันที่มีคำพิพากษาก่อน และให้ศาลมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของจำเลยมีกำหนดไม่เกิน ๙๐ วันหรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ของจำเลย ในกรณีที่จำเลยกระทำความผิดอันเป็นคดีจราจรอีกตั้งแต่ ๓ ครั้งขึ้นไปภายในเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่มีคำพิพากษาก่อน (ร่างมาตรา ๒๖)

(๑๐) กำหนดให้ศาลแจ้งคำสั่งหรือคำพิพากษาให้ยึด พักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ของจำเลยไปยังนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกหรือตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๒๗)

นอกจากนั้น ได้ปรับปรุงบทบัญญัติในส่วนอื่นๆ ให้ถูกต้องชัดเจน และเหมาะสมยิ่งขึ้นด้วย

อนึ่ง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๒๑๔/๗๘๙ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๙ แจ้งไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า สำนักงานอัยการสูงสุดได้มีหนังสือที่ อส ๐๐๑๘.๑/๒๔๖ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๓๙ เสนอความเห็นในเรื่องนี้ว่า สำนักงานอัยการสูงสุดได้พิจารณาแล้วไม่เห็นด้วยกับหลักการและเหตุผลการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น นอกจากนี้ สำนักงานอัยการสูงสุดยังได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่

อส ๐๐๑๘.๑/๑๕๕๖๐ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๓๙ และที่ อส ๐๐๑๘.๑/๑๖๗๑๔ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ แจ้งไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาด้วยว่า ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีจราจร พ.ศ. ยังมีข้อที่อาจวิเคราะห์ถึงความไม่เหมาะสมได้หลายประการ (ความละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบท้ายบันทึกนี้) สำหรับประเด็นที่สำนักงานอัยการสูงสุดมีความเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีหลักการที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม นั้น สรุปได้ดังนี้

(๑) การกำหนดให้มีวิธีพิจารณาคดีจราจรโดยเพิ่ม “หมวดวิธีพิจารณาคดีจราจร” ขึ้นในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ เป็นการจัดลำดับบทบัญญัติที่ไม่สอดคล้องกับกฎหมายที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สมควรออกเป็นกฎหมายใหม่ต่างหาก

(๒) การกำหนดให้เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นเป็นผู้ฟ้องคดีโดยพนักงานอัยการไม่ได้เข้าเป็นโจทก์ในคดีตั้งแต่ต้น แต่พนักงานอัยการจะเข้าเป็นโจทก์ต่อเมื่อจำเลยให้การปฏิเสธและต่อสู้คดีในศาล ทำให้ไม่มีการรวบรวมพยานหลักฐานไว้ในการดำเนินคดี และพนักงานอัยการไม่มีโอกาสพิจารณาแต่แรกว่าหลักฐานพอฟ้องหรือไม่

(๓) การกำหนดให้ฟ้องคดีจราจรได้โดยไม่ต้องมีการสอบสวนและไม่มี การส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการพิจารณาเสียก่อน เป็นการตัดขั้นตอนไม่ให้พนักงานอัยการกลั่นกรองคดีและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เป็นการลดทอนสิทธิของประชาชน และขัดต่อมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(๔) การกำหนดให้ศาลเป็นผู้ซักถามพยาน ส่วนโจทก์ จำเลยหรือทนายความจะซักถามพยานได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากศาลเป็นการนำเอาระบบไต่สวนมาใช้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับระบบกล่าวหาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

(๕) การจัดตั้งศาลจราจรไม่สามารถแก้ปัญหาการจราจรติดขัดได้ เพราะปัญหาที่แท้จริงคือปริมาณรถมากกว่าพื้นที่ถนนและปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การนำผู้กระทำความผิดเล็กน้อยเช่นคดีจราจรไปสู่ศาล ซึ่งจะทำให้ต้องตกเป็นจำเลยในคดีอาญาเป็นเรื่องเกินกว่าเหตุและสร้างความยุ่งยากโดยไม่จำเป็น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้พิจารณาความเห็นของสำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว ขอเสนอความเห็นและคำชี้แจงเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ดังนี้

(๑) การกำหนดให้มีวิธีพิจารณาคดีจราจรขึ้นนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้ยกร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีจราจร พ.ศ. ขึ้นใหม่ แทนการนำไปรวมไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานอัยการสูงสุด

(๒) ได้กำหนดให้พนักงานอัยการเข้ามาเป็นโจทก์ในคดีจราจรตั้งแต่ในชั้นที่มีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว (ร่างมาตรา ๑๒)

(๓) คดีจราจรที่กำหนดให้ต้องได้รับการพิจารณาในศาลแขวงนี้ เป็นคดีความผิดเล็กน้อย ซึ่งโดยส่วนใหญ่มีเพียงโทษปรับและเป็นความผิดที่ไม่ได้ถือว่าผู้กระทำความผิดมี

เจตนาชั่วร้ายหรือเป็นอาชญากรตั้งในคดีอาญาทั่วไปพยานหลักฐานในคดีมีไม่มาก การฟ้องคดีจึงเพียงแต่ระบุให้เห็นถึงการกระทำของจำเลยที่เป็นความผิดก็เพียงพอแล้ว ไม่จำเป็นต้องมีการสอบสวนเพื่อพิสูจน์เจตนาของจำเลยหรือรวบรวมพยานหลักฐานเสียก่อนแต่อย่างใด

(๔) คดีจราจรที่กำหนดให้ต้องได้รับการพิจารณาในศาลแขวงนี้ ในปัจจุบันส่วนใหญ่จะเป็นคดีที่เปรียบเทียบปรับได้อยู่แล้ว และการกำหนดให้ต้องได้รับการพิจารณาในศาลก็ไม่ได้มีการเพิ่มอัตราโทษให้สูงขึ้น กรณีเป็นเพียงการเปลี่ยนตัวผู้เปรียบเทียบปรับจากพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นไปเป็นศาลเท่านั้น จึงไม่น่าจะเป็นการลิดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนเกินสมควรแก่เหตุ

(ลงชื่อ) บัญญัติ สุธีวะ

(นายบัญญัติ สุธีวะ)

ประธานกรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๔๐